اوج‌گیری بازارهای مالی

طبق آخرین اعلام بانک مرکزی، قیمت هر مترمربع مسکن در تهران ۳۰میلیون و ۴۴هزار تومان برآورد شده که نسبت به مشابه سال قبل ۴۳/۷درصد افزایش داشته است.
از سوی دیگر قیمت‌های دلار، یورو، طلای ۱۸عیار و سکه هم روند صعودی را طی کردند و به ترتیب ۲۵هزار و ۸۰۰تومان، ۲۹هزار و ۶۵۰ تومان، یک‌میلیون و ۱۶۲هزار تومان، ۱۱میلیون و ۵۱۷هزار تومان رسیدند و شاخص بورس کار خود را با شاخص یک‌میلیون و ۳۵۱هزار و ۴۶۷ به پایان رساند.
برخی کارشناسان روند افزایشی قیمت ارز، مسکن و طلا را ناشی از تراز تجاری منفی می‌دانند و برخی دیگر آن را به مذاکرات هسته‌ای ربط می‌دهند. این در حالی است که محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس جمهور در دولت دوازدهم اعلام کرده بود دولت سیزدهم کار خود را با شرایط بدون تحریم آغاز خواهد کرد اما هنوز این موضوع به نتیجه نرسیده است.

افزایش قیمت‌ها در آخرین روزهای کاری دولت دوازدهم ادامه دارد و تنها در یک ماه گذشته، ۲۰ قلم کالا گران شده‌اند

گرانی‌های لحظه آخری

امین محمودی
اقتصاد

در یک ماه گذشته، کالاهای زیادی در مسیر افزایش قرار گرفتند که اغلب آنها در دسته کالاهای اساسی است. طبق آخرین گزارش مرکز آمار ایران درباره تورم، آمده در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده‌های آنها، اقلام ماهی قزل‌آلا و گوشت گاو یا گوساله بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند. این مرکز، تغییرات متوسط قیمت اقلام خوراکی منتخب برای گروه‌های مختلف خوراکی در مناطق شهری کشور در اردیبهشت ۱۴۰۰ را منتشر کرد که بر اساس آن در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده‌های آنها، اقلام ماهی قزل‌آلا با ۲/۱درصد، گوشت گاو یا گوساله با ۲درصد بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند. همچنین در این گروه مرغ ماشینی با ۵/۵ درصد بیشترین کاهش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته است. حالا علاوه بر تورم نقطه به نقطه تورم ماهانه نیز در حال افزایش است درحالی که گوشت قرمز، گوشت مرغ و گوشت ماهی نسبت به یک ماه گذشته رشد قیمت را تجربه کرده‌اند. با توجه به این‌که حدود ۱۳میلیون خانوار کارگری در کشور هستند که با احتساب خانوارهایشان حدود ۵۰میلیون نفر از جمعیت را تشکیل می‌دهند سفره‌هایشان با این گرانی‌ها هر روز کوچک‌تر می‌شود و اقلام زیادی از سبد خریدشان حذف شده است. از سوی دیگر، سبد معیشت خانوارهای کارگری طبق اعلام کمیته دستمزد شورای عالی کار حدود هفت‌میلیون تومان بود که با توجه به افزایش قیمت کالاهای اساسی در هر ماه برخی کارشناسان این رقم را حدود ۱۰میلیون تومان برآورد می‌کنند. گزارشی که در ادامه می‌خوانید اقلامی است که در یک ماه گذشته گرانی را تجربه کرده‌اند.

۱ شکر

قیمت شکر یک‌ماه اخیر با رشد ۱۰درصدی مواجه بوده است، به‌طوری‌که قیمت این محصول و کالای اساسی در سال‌جاری و در دو مرحله با بیش از ۹۰درصد افزایش قیمت روبه‌رو شده‌اند. در خردادماه سال‌جاری شکر از ۶۶۵۰ تومان به ۱۱هزار و ۵۰۰ تومان رسیده و در ۱۶ تیرماه نیز از ۱۱هزار و ۵۰۰ تومان به ۱۲هزار و ۶۰۰ تومان تغییر یافته است. بنابراین در یک هفته اخیر قیمت این محصول ۱۱۰۰تومان افزایش به خود دیده است؛ دراین‌باره قاسمعلی حسنی، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی می‌گوید: قیمت این محصول در یک‌ماه گذشته رشدی دوبرابری داشته است و در این میان نرخ‌های مصوب با قیمت واقعی فاصله زیادی دارند و عرضه‌کنندگان زیر بار آن نمی‌روند. قیمت این محصول در زمان تحویل به کامیون‌داران ۱۱هزار و ۵۰۰ تومان است اما کامیون‌داران آن را ۱۳هزار و ۵۰۰ تومان به مشتری تحویل می‌دهند. با این شرایط طبیعی است عرضه‌کنندگان میلی برای توزیع شکر با قیمت مصوب نداشته باشند و علاوه‌بر اعمال افزایش قیمت رسمی، با نرخ‌های بالاتر عرضه کنند.

۲ ماکارونی

با افزایش قیمت گندم، آرد و نان در بازار به تبع قیمت ماکارونی نیز با افزایش ۷۰درصدی روبه‌رو شده است. فعالان این صنعت می‌گویند درحال‌حاضر برای کارخانه‌های ماکارونی، قیمت پایه گندم حساب می‌شود که هر کیلوگرم آن ۲۷۰۰ است و نرخ آرد آن نیز به ۴۰۰۰ تومان می‌رسد بنابراین اگر پایه قیمت گندم به ۵۵۰۰ تومان برسد قیمت آرد نیز حداقل به ۷۰۰۰ تومان می‌رسد که این موارد تاثیر صددرصدی بر قیمت تمام‌شده ماکارونی خواهد داشت. از طرف دیگر تولیدکنندگان می‌گویند هزینه حمل‌ونقل و هزینه بسته‌بندی با افزایش ۱۴۰درصدی روبه‌رو شده است. به همین دلیل این افزایش ۷۰درصدی در قیمت ماکارونی صورت گرفته و به‌عنوان نمونه قیمت ماکارونی ۷۰۰گرمی که تا پیش از این ۸۶۰۰ تومان بود به ۱۳هزار و ۹۰۰ تومان رسیده است.

۳ میوه

قیمت میوه نیز در بازار به شکل سرسام‌آور گران شده‌است، به طوری که دیگر میوه تابستانی در میادین میوه و تره‌بار پیدا نمی‌شود. قیمت گیلاس در این میادین به ۶۰ هزار تومان هم می‌رسد، قیمت آلبالو، آلو و هلو بین ۲۰ تا ۳۰هزار تومان و قیمت زردآلو ۳۵ تا ۴۰هزار تومان رسیده‌است. در همین خصوص اسدا... کارگر، رئیس اتحادیه میوه و سبزی تهران می‌گوید: این افزایش قیمت میوه به هزینه‌های بالای کارگری، حمل‌ونقل و نهاده‌های تولید میوه برمی‌گردد. این در حالی است که قیمت هلو و زردآلو در تیر گذشته با قیمت ۱۵ و ۲۵هزار تومان به فروش می‌رسید. گیلاس در خرداد -که به عنوان نوبری راهی بازار می‌شود- ۱۲۰هزار تومان قیمت داشت اما تا حدود ۳۵هزار تومان نیز کاهش یافت اما از اواسط تیر دوباره سوار بر موج گرانی شد.

۴ ماهی

پس از گرانی گوشت مرغ، گوساله و گوسفند گوشت ماهی هم افزایش یافت و قیمت هر کیلو قزل‌آلا که تا ماه پیش با قیمت ۴۸هزار تومان به مصرف کننده می‌رسید اکنون بین ۶۵ تا ۷۰هزارتومان قیمت دارد. فعالان این صنعت می‌گویند غذای ماهی از کشورهای آسیایی تامین می‌شود که اکنون بسیار گران شده‌است. ضمن این‌که اکنون در تابستان تقاضا برای خرید ماهی پایین آمده و در زمستان و با افزایش تقاضا احتمال گرانی دوباره این محصول وجود دارد.

۵ لبنیات

زمزمه افزایش قیمت شیرخام و رسیدن قیمت آن از ۴۵۰۰تومان به ۶۴۰۰تومان باعث شد تولیدکنندگان نیز قیمت محصولات خود در بازار را افزایش دهند این در حالی است که محمدرضا بنی طبا، سخنگوی انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی می‌گوید: «دامداران قیمت مصوب ۴۵۰۰ تومان را رعایت نمی‌کنند، چراکه به نظر آنها این قیمت کفاف هزینه تولید را نمی‌دهد، با ابلاغ نرخ مصوب جدید شیرخام، قیمت محصولات لبنی ۷۰درصد افزایش خواهدداشت و تعیین قیمتی کمتر از این مقدار به معنی ضرر دهی شدن محصولات ضروری مشمول قیمت‌گذاری و پرداخت یارانه از جیب تولیدکنندگان است.»

۶ نان

اواخر تیر بود که قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف تهران از ابلاغ رسمی قیمت نان در تهران خبر داد، به طوری که قیمت نان براساس نوع آرد یارانه‌ای به دو دسته آرد یارانه‌ای نوع اول(گندم ۶۶۵ تومانی) و یارانه نوع دوم(گندم ۹۰۰تومانی) تعیین شد. اما پس از چند روز دولت اعلام کرد مصوبه‌ای برای گرانی نان نداشته‌است. پس از کش‌وقوس فراوان میان اصناف و ستاد تنظیم بازار، نانوایی‌ها محصولات خود را گران کردند و منتظر مصوبه دولت نماندند. براساس آرد یارانه نوع اول بربری با وزن چانه ۶۰۰گرم ۱۸۰۰تومان، تافتون سنتی با وزن چانه ۲۵۰گرم ۹۰۰تومان، تافتون گردان با وزن چانه ۲۲۰گرم ۷۰۰تومان، لواش و تافتون گردان با وزن چانه ۱۶۰گرم ۱۰۰۰تومان و لواش اتوماتیک هر کیلوگرم به ۵۰۰۰تومان رسید. همچنین براساس قیمت نان یارانه‌ای نوع ۲ نیز بربری با وزن چانه ۶۰۰گرم ۲۵۰۰تومان، تافتون سنتی با وزن چانه ۲۵۰گرم ۱۲۰۰تومان، تافتون گردان با وزن چانه ۲۲۰گرم ۱۰۰۰تومان، لواش و تافتون گردان با وزن چانه ۱۶۰گرم ۶۵۰تومان، سنگک با وزن چانه ۶۵۰گرم ۳۰۰۰تومان، تافتون خراسانی با وزن چانه ۲۰۰ گرم ۱۵۰۰تومان و لواش اتوماتیک به هر کیلوگرم ۶۰۰۰ تومان رسیده‌است.

۷ گوشت قرمز

اسفند سال گذشته گوشت وارداتی ۱۲۰هزار تومان قیمت‌گذاری شد و همین دلیلی بود تا قیمت دام سنگین داخلی نیز گران شود. شقه گوسفندی اوایل تیر با قیمت ۱۰۵هزارتومان به دست مصرف‌کننده می‌رسید اما اکنون به ۱۴۰هزار تومان رسیده‌است. همچنین گوشت گوساله که تا یک ماه پیش با قیمت ۸۵ تا ۹۵هزار تومان به مصرف‌کننده می‌رسید اکنون ۱۳۰هزار تومان قیمت دارد. قیمت‌های پیش رو حداقل و برای بالای ۱۰کیلو است و اگر مصرف‌کننده کمتر از این مقدار قصد خرید داشته‌باشد باید ارقام بالاتری بپردازد. به طوری‌که گوشت راسته گوساله ۱۶۰هزار تومان و راسته گوسفندی ۱۹۵هزار تومان قیمت دارد.

۸ برنج

قیمت برنج وارداتی از تیرماه گذشته تاکنون نیز با رشد ۷۸درصدی روبه‌رو شده‌است، طوری که وزارت جهادکشاورزی واردات این محصول را به بهانه حمایت از تولید داخل ممنوع کرده‌است و امسال با کاهش ۸۰درصدی مواجه بوده و به نظر می‌رسد در ماه محرم با کمبود شدیدی در بحث برنج روبه‌رو شود؛ از طرف دیگر به دلیل افزایش شدید قیمت کالاها و کوچک‌تر شدن سفره مردم در یک‌سال اخیر، بسیاری از مردم طبقات پایین و متوسط جامعه توانایی خرید برنج داخلی با قیمت هر کیلوگرم ۴۰هزارتومان را ندارند. قیمت برنج وارداتی که ۴۰ تا ۵۰درصد مصرف کشور را تشکیل می‌دهد در ابتدای سال گذشته به طور متوسط ۱۳هزار و ۸۰۰تومان به ازای هر کیلو بود که امسال این قیمت به طور متوسط به ۲۴هزار و ۶۰۰تومان افزایش پیدا کرده‌است.

۹ مرغ

با این‌که قیمت هر کیلو مرغ دولتی مصوب ۲۴هزار و ۹۰۰تومان است اما به دلیل عرضه کم این محصول در بازار شاهد آن هستیم که در طول یک ماه اخیر قیمت مرغ چند نرخی شده، به طوری که در روزهای منتهی به پایان هفته قیمت این کالا به ۴۰هزار تومان به ازای هر کیلوگرم می‌رسد. گفتنی است قیمت این محصول اوایل سال گذشته ۱۲هزار و ۴۰۰ تومان بوده که این میزان نشان‌دهنده رشد ۲۵۰ درصدی است.

۱۰ تخم‌مرغ

قیمت هر کیلوگرم تخم‌مرغ تا پیش از این و براساس مصوبه آذرماه سال گذشته ۱۴هزارتومان بود اما در یک ماه گذشته قیمت این محصول به ۱۷هزار و ۳۰۰تومان رسیده و وزارت جهادکشاورزی نیز با آن موافقت کرده‌است. این در حالی است که مرغداران می‌گویند هزینه‌های تولید هر کیلوگرم تخم‌مرغ به ۱۸ هزارتومان می‌رسد. در همین خصوص ناصر نبی‌پور، رئیس اتحادیه مرغ تخم‌گذار تهران گفته طبیعتا با توجه به افزایش قیمت کرایه حمل و نقل و نهاده‌های دامی همچون سویا و ذرت و افزایش شدید نرخ دستمزد کارگر، قیمت تخم‌مرغ نیز باید افزایش یابد.

۱۱ بیسکویت و شکلات

شنبه هفته جاری(۲ مرداد) بود که در پی تایید انجمن صنفی صنایع بیسکویت، شیرینی و شکلات ایران قیمت این محصولات به طور متوسط با افزایش قیمت ۱۱ تا ۴۵درصدی روبه‌رو شد. گفتنی است انجمن مذکور علت این امر را افزایش بهای مواداولیه و مواد بسته‌بندی و به صورت کلی افزایش بهای تمام‌شده این محصولات عنوان کرده‌است.

۱۲ شوینده

۱۹ تیرماه بود که رئیس انجمن صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی از افزایش ۲۵درصدی قیمت شوینده‌ها خبر داد، هرچند خبرها حاکی از آن است که تولیدکنندگان راضی به این قیمت نیستند و قیمت‌های خود را تا ۲۷درصدی افزایش داده‌اند، به‌طوری‌که یکی از شرکت‌های شوینده، پودر ماشین‌لباسشویی ۴۸۰ گرمی را که قبلا ۱۲هزار و ۵۰۰ تومان بود با قیمت ۱۵هزار و ۸۰۰ تومان به فروش می‌رساند.

۱۳ لوازم بهداشتی

اسفند ماه ۹۹ انجمن صنایع سلولزی ایران خواستار افزایش قیمت محصولات خود شد اما با این افزایش قیمت مخالفت شد تا این‌که در ۲۱ تیرماه بالاخره مجوز گرانی ۱۵درصدی محصولات سلولزی مانند دستمال‌کاغذی اعمال شد. فعالان این صنعت در این باره گفته‌اند افزایش نرخ ارز تاثیر مستقیم بر قیمت محصولات سلولزی دارد و از طرف دیگر بعد از شیوع ویروس کرونا برای مدتی خمیر کاغذ کمیاب شد که در نتیجه آن فیلم‌هایی از نایاب شدن محصولات سلولزی در کشورهای خارجی منتشر شد. در پی این مشکلات خمیر کاغذ با قیمت گران به دست تولیدکنندگان ایرانی رسید. این در حالی است که زمستان سال گذشته دستمال کاغذی گران شده‌بود و اکنون پس از چند ماه دوباره این محصول گرانی را به خود دید.

۱۴ تلفن‌همراه

از اواخر خرداد تاکنون قیمت‌ها در بازار تلفن‌همراه به طرز محسوسی افزایش یافته به طوری که برخی از مدل‌ها به خصوص در برندهای گران قیمت رشد قیمت چهار تا پنج میلیونی را تجربه کرده‌اند که فعالان این بازار مهم‌ترین دلیل آن را نوسانات نرخ ارز می‌دانند. برخی مدل‌های پرطرفدار هم مشمول افزایش قیمت شدند و از آنجا که اکنون آموزش‌ها به صورت مجازی و غیر حضوری انجام می‌شود خرید موبایل و تبلت برای خانوارهای کم در آمد را با مشکل مواجه کرده است.

۱۵ بلیت هواپیما

قیمت بلیت هواپیما نیز در یک ماه اخیر با وجود مخالفت، تهدیدها و برخوردهای سازمان هواپیمایی کشوری افزایش یافته و شرکت‌های هواپیمایی بدون هیچ ترسی نرخ بلیت هواپیما را بالاتر از سقف تعیین شده و با قیمت دلخواه به فروش می‌رسانند؛ به عنوان نمونه قیمت بلیت تهران به مشهد به یک میلیون و ۱۰۰هزار تومان هم در برخی روزها می‌رسد، قیمت بلیت تهران به شیراز که با توجه به نرخنامه آبان سال گذشته باید ۶۷۳ هزار تومان باشد این روزها توسط این شرکت‌های هواپیمایی ۸۷۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. وزارت راه و شهرسازی و رئیس سازمان هواپیمایی کشوری افزایش قیمت بلیت هواپیما را غیرقانونی اعلام کردند و حتی سخنگوی هواپیمایی کشوری، قول برخورد و پیگرد قانونی با شرکت‌هایی که اقدام به افزایش نرخ بلیت هواپیما کرده‌اند را داد اما همچنان روند گرانی ادامه دارد.

۱۶ لاستیک خودرو

در یک ماه اخیر به دلیل تخصیص‌های مختلف ارزی(۴۲۰۰ تومانی و نیمایی) به صنعت تایر قیمت این محصول در بازار سه‌نرخی شده و اخیر نیز خبرها از آن حکایت دارد که با تصویب هیات‌مدیره انجمن صنفی صنعت تایر ایران، قیمت انواع تایرهای ایرانی در تمام گروه محصول‌ها ۱۵درصد افزایش خواهدیافت. این افزایش قیمت دوباره لاستیک‌های داخلی، در حالی صورت می‌گیرد که بازار به دلیل عدم توان مالی مصرف‌کنندگان برای خرید لاستیک در رکودی بی‌سابقه به سر می‌برد به گونه‌ای که برخی سایزهای تایر حتی پایین‌تر از نرخ مصوب عرضه می‌شوند. اکنون این کالا در بازار دو نرخ دارد و لاستیک رینگ ۱۳ در بازار ۴۶۰ هزار تومان و رینگ ۱۴، ۵۳۰ هزار تومان قیمت دارد که اعمال افزایش قیمت ۱۵ درصدی دوباره منجر به گرانی‌ها خواهدشد.

طی یک ماه گذشته اقلامی گران شده‌اند که نقش مهمی در هزینه سبد خانوار دارند و مهمترین آنها کالاهای اساسی است

۱۷ خودرو

در فاصله زمانی بین اواخر تیر تا اوایل مردادماه بود که در بازار تقریبا راکد و نیمه‌تعطیل خودرو به یکباره قیمت انواع خودروهای داخلی با افزایش قیمت دو تا سه‌میلیونی روبه‌رو شدند به‌طوری‌که قیمت پراید ۱۱۱ به ۱۳۹میلیون تومان و پراید۱۳۱ هم به ۱۲۶میلیون تومان رسیده است. همچنین کوئیک دنده‌ای به ۱۵۹میلیون تومان و سمند ال‌ایکس به ۲۱۶میلیون تومان رسید. همچنین قیمت پژو ۲۰۷ دنده‌ای از ۳۱۵میلیون تومان به ۳۲۲میلیون تومان رسیده که به نظر می‌رسد به دلیل کاهش عرضه در بازار باشد. کارشناسان معتقدند قیمت‌گذاری دستوری در این بخش باعث شده تولیدکنندگان انگیزه تولید نداشته باشند. خرداد سال گذشته سیستم قرعه کشی برای اولین بار در ایران راه‌اندازی شد اما این سیستم هم نتوانست خودرو را به مصرف‌کننده نهایی برساند و دولت سیزدهم برای ساماندهی این بازار آشفته برنامه ویژه داشته باشد.

۱۸ سیمان

از اواسط تیر امسال تاکنون قیمت سیمان از ۴۴هزار تومان در بازار به بیش از ۱۱۰هزار تومان رسیده‌است؛ در حالی که هم اکنون کمبود زیادی در بحث سیمان در بازار مشاهده می‌شود. با این حال هرچند یکی از دلایل اصلی کمبود سیمان و افزایش قیمت چندباره این محصول طی یک‌سال اخیر قطعی برق عنوان شده‌است، ولی به نظر می‌رسد دلالان نیز سهم عظیمی از این بازار داشته‌باشند، به طوری که در همین خصوص رضا جمارانیان می‌گوید: ۷۰درصد سیمان تولیدشده در کشور توسط ۱۵نفر خریداری شده‌است. گفتنی است قیمت هر پاکت سیمان ۵۰کیلوگرمی در یک سال و نیم اخیر با بیش ۹۰۰درصد افزایش از ۱۲هزار تومان به ۱۱۰هزار تومان رسیده‌است.

۱۹ میلگرد

قیمت هر کیلوگرم میلگرد نیز در یک ماه از ۱۴هزارتومان به ۲۲هزارتومان رسیده‌است، در همین خصوص فرشید پورحاجت، دبیر کانون سراسری انبوه‌سازان می‌گوید: در حال حاضر نرخ هر کیلوگرم میلگرد ۱۷هزار و ۷۰۰تومان برای توزیع در کارخانه است ولی انبوه‌سازان نیز این محصول را به ازای هر کیلوگرم ۲۲هزار تومان از کارخانه‌دار می‌خرند.

۲۰ روغن‌موتور

سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان ۴ مرداد با افزایش ۴۱درصدی قیمت روغن‌موتور موافقت کرد. این تغییر قیمت در حالی صورت گرفت که بازار و مصرف‌کنندگان با عدم توزیع مناسب روغن‌موتور توسط تولیدکنندگان روبه‌رو شده بود؛ در همین خصوص داوود سعادتی‌نژاد، رئیس اتحادیه فروشندگان لاستیک، روغن و فیلتر تهران گفته تولیدکنندگان درخواست افزایش قیمت ۷۲ تا ۸۲ درصدی برای روغن موتور داشتند به همین دلیل بود که پیشنهاد اولیه افزایش قیمت ۱۵درصدی را نپذیرفتند.